

Úvod do studia ekologické a evoluční biologie

Úvod do studia ekologické a evoluční biologie

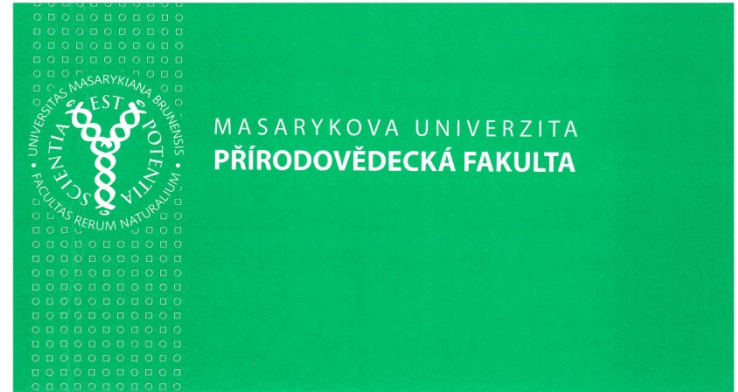
Obsah této prezentace:

- program přednášek
- seznámení s Přírodovědeckou fakultou
- o Ústavu botaniky a zoologie
- součásti studia
- podmínky úspěšného ukončení předmětu

Mgr. Iveta Hodová, Ph.D.

(pedagogický zástupce)

- informace o studiu

Studijní katalog
BIOLOGIE

2014/2015

Program

---

pátek 8–9:50 A11-235 jedenkrát za 14 dní

střídání s předmětem Vědecká práce v botanice a zoologii

19.9. Úvod (Schenkova, Hodova)

3.10. Systematika rostlin (Bures)

17.10. Ekologie rostlinných společenstev (Chytrý)

31.10. Hydrobiologie (Helesic)

14.11. Ekologie rašelinišť (Hájek, Horsák)

28.11. Výzkum bezobratlých (Pekár, Schlaghamerský)

12.12. Parazitologie (Gelnar), Výzkum obratlovců (Řehák)

Přírodovědecká fakulta

- přírodovědné obory

126 oborů bakalářských, magisterských a doktorských - matematika, fyzika, chemie, biologie, vědy o Zemi

3800 studentů

- celkem 13 ústavů

<http://www.sci.muni.cz/cz/Ustavy/>

- biologie:

- Ústav antropologie
- Ústav botaniky a zoologie
- Ústav experimentální biologie

Přírodovědecká fakulta

▪ Ústav antropologie

- na ulici Vinařská a zabývá se biologickou antropologií, paleoantropologií a sociálně kulturní antropologií

▪ Ústav experimentální biologie

- studuje procesy a fenomény podílející se na organizaci a fungování živých buněk, tkání a organismů.
- modelové objekty - virové, mikrobiální, rostlinné, živočišné a lidské systémy
- rozmanité přístupy studia: molekulární biologie, genetika, genomika, proteomika, genového a proteinového inženýrství, fyziologie, biochemie, analytické chemie, elektrochemie, biofyziky, atd.

Kampus Bohunice

---

23. ledna 2012 začala výstavba 4 pavilónů pro biologické obory

- 1 000 studentů, 250 zaměstnanců
- 427 milionů korun bez DPH
- laboratoře, učebny (pro 20–50 studentů)
- sterilní prostory pro českou sbírku mikroorganismů
- experimentální skleník
- botanická zahrada
- herbář

výuka zahájena v
únoru 2014

Ústav botaniky a zoologie

- vznikl spojením kateder botaniky a zoologie v roce 2006 pavilony A31 a A32

7 pracovních skupin:

- Biosystematika cévnatých rostlin
- Pracovní skupina pro výzkum vegetace
- Výzkum ekologie rašelinišť
- Výzkum terestrických bezobratlých
- Laboratoř biologie tekoucích vod
- Výzkum obratlovců
- Parazitologie

<http://botzool.sci.muni.cz/>

UNIVERZITNÍ KAMPUS BOHUNICE 2014

www.kampus.muni.cz

- A2, A3, A6** Integrované laboratoře biomedicinských technologií (ILBIT)
- A4** Centrum CEITEC MU a laboratoře PFF
- A5** Ústav biochemie PFF
- A7** Biologický ústav LF
- A8** Pracoviště organické chemie PFF
- A9** Knihovna univerzitého kampusu (KUK)
- A10** Společné výukové laboratoře PFF
- A11** Společné výukové centrum
- A12** Pracoviště anorganické chemie a fyzikální a teoretické chemie PFF
- A13** Katedra teoretické a fyzikální chemie PFF
- A14** Katedra analytické chemie PFF
- A15** Biochemie PFF, Centrum jazykového vzdělávání MU
- A16** Biochemický ústav LF
- A17** Děkanát LF a zázemí PFF
- A18** Ústav patologické fyziologie LF
- A19** Farmakologický ústav LF, Ústav lékařské etiky LF

- A20** Fyziologický ústav LF
- A21** Ústav preventivního lékařství LF
- A22** Vstupní objekt, aula
- A25, A31, A32, A36** CESEB (biologické pavilony)
- A26, A35** Centrum CEITEC
- A29** CETOCOEN
- A33** Děkanát FSpS
- A34** Sportovní haly FSpS

- AC** Academic canteen
- CRA** Campus Residential Area – residenční bydlení v kampusu
- V** plánovaná výstavba – residenční bydlení
- Z** Pavilon biomodelů
- M** Morfologické centrum LF
- E** Energocentrum
- K** Lávka s kavárnou
- ACR** Academic restaurant MU
- SH** Sportovní hala
- T** Tělocvičny
- U** Umělecké dílo
- INBIT** Inkubátor biomedicinských technologií
- BCS** Brno Campus Square (připojeno lávkou L1)
- H** Fakultní nemocnice Brno (připojeno lávkou L2)
- STAD** Projekt Sportovní stadion

UMĚLECKÁ DÍLA

- 1 Stěbla – Pavel Tasovský
- 2 T. G. Masaryk – Vincenc Makovský
- 3 Reliefplastik – Otto Herbert Hajek
- 4 Dotyky a distance – Aleš Veselý
- 5 Rozkvět vzdělanosti – Vladimír Preclík
- 6 Osvícení a Silná barva – Lukáš Rittstein
- 7 Edward Babák – Vincenc Makovský
- 8 Rovnováha – Jozef Jankovič
- 9 Hnízdo – Dalibor Chatrný
- 10 O Marii, O Evě – Olbram Zoubek
- 11 Tři postavy – Michal Gabriel
- 12 Red is coming – Křištof Kintera
- 13 Nakloněné kruhy – V. K. Novák

31

Přírodovědecká fakulta
Ústav botaniky a zoologie
Faculty of Science
Department of Botany and Zoology

3

Parazitologie
Spojovací koridor A31 – A32
Laboratoře chemie vody, sedimentů a půdy
Parazitology
Connecting Corridor A31 – A32
Laboratories of Water, Sediments, and Soil Chemistry

2

Laboratoř molekulární biologie ÚBZ
Biosystematika rostlin
Spojovací koridor A31 – A32
Vedení ústavu a sekretariát
Zoologické sbírky • výstava
Laboratory of Molecular Biology DBZ
Biosystematics of Plants
Connecting corridor A31 – A32
Department Head and Secretary
Zoological Collections • Exhibition

1

Zoologie bezobratlých
Zoology of Invertebrates

-1

Laboratoře a sklady ÚBZ
Laboratories and Storerooms DBZ

Rozpis místnosti

Baruš Vlastimil	308
Civáňová Kristína	309
Děvidová Martina	329
Diakin Andrej	331
Dyková Iva	308
Foltová Tereza	324
Francová Kateřina	333
Gejnar Milan	312
Gettová Lenka	328
Hodová Iveta	329
Jiřová Jana	314
Kaňný Martin	314
Koubková Božena	308
Koukalová Kristýna	311
Mašová Šárka	332

Melicherová Janka	331
Mendlová Monika	328
Pakosta Tomáš	328
Pišos Jaroslav	313
Přikrylová Iva	332
Řehulová Eva	333
Seifertová Mária	329
Stuart Peter Daniel	324
Strouhalová Simona	311
Šrámová Eliška	314
Váňgerová Gabriela	311
Valigurová Andrea	331
Vetešníková Andrea	309
Yalcindag Erhan	324
Laboratoře	315 - 322, 325 - 327
Seminární místnosti	334

A31

Přírodovědecká fakulta
Ústav botaniky a zoologie
Faculty of Science
Department of Botany and Zoology

3

Hydrobiologie
Algologie • Zoologie obratlovců
Spojovací koridor A31 – A32
Laboratoře chemie vody, sedimentů a půdy
Hydrobiology
Algology • Vertebrate Zoology
Connecting Corridor A31 – A32
Laboratories of Water, Sediments, and Soil Chemistry

2

Vegetační botanika
Ekologie rašelinišť a mokřadů
Spojovací koridor A31 – A32
Vedení ústavu a sekretariát
Zoologické sbírky • výstava
Vegetation Botany
Ecology of Mires and Wetlands
Connecting corridor A31 – A32
Department Head and Secretary
Zoological Collections • Exhibition

1

Biosystematika rostlin • herbář
Knihovna a dokumentace ÚBZ
Plant Biosystematics • Herbarium
Library and Archive DBZ

-1

Herbář
Herbarium

Rozpis místnosti

Bartonička Tomáš	311
Bojková Jindřiška	327
Bryja Josef	309
Helešic Jan	319
Horsák Michal	314
Horsáková Veronika	327
Hubáčková Lenka	327
Chattová Barbora	325
Konečný Adam	309
Kroupalová Vendula	327
Kubiček František	317
Macholán Miloš	307
Opravilová Věra	317
Paříl Petr	321

Rádková Vanda	327
Řehák Zdeněk	308
Sedláček Edmund	317
Schenková Jana	315
Sychra Jan	322
Syrovtka Vít	322
Zahrádková Světlana	316
Zhai Marie	323
Zukal Jan	307

Diplomanti	312,313,324
Laboratoř	326
Seminární místnost	329

A32

Zoologické sbírky

- entomologické
  - asi 55 000 kusů
    - zejména Diptera a Coleoptera
      - množství typového materiálu
      - uloženy v přízemí v dezinfekční místnosti

Zoologické sbírky

- vertebratologické
  - 1300 kusů
    - 765 dermoplastických preparátů (vycpaniny)
    - dále kosti, lebky, materiál ve formaldehydu, válce a bulky
    - uloženy v místnosti Vertebratologické sbírky A36-238

Zoologické sbírky

- **výukové**
  - srovnávací sbírka bezobratlých
    - slouží studentům zejména hydrobiologie, kteří se začínají učit určovat vodní bezobratlé
    - uložena po částech podle jednotlivých taxonů u různých specialistů
  - sbírka bezobratlých pro přípravu ke státnicím
    - pro všechny studenty, příprava na poznávací zkoušku u magisterských státnic

<http://www.sci.muni.cz/zoolecol/hydrobio/sbirka/>

Botanické sbírky

- herbář
  - přes 600 000 herbářových položek
    - asi 100 typů
  - jedna ze 4 největších sbírek v ČR
  - rozsáhlé badatelské aktivity
    - výpůjčky tuzemských badatelů i do zahraničí
    - **studijní herbář** pro přípravu ke zkouškám

ing. **J. Danihelka**, Ph.D.
kurátor herbáře

Botanická zahrada

- autonomní součást fakulty
- sídlí na Kotlářské
- skleníky
  - tropická a subtropická flóra
  - technické zázemí
- venkovní expozice
  - flóra mírného pásu
    - ukázka Linnéova systému třídění rostlin podle počtu tyčinek v květu
    - ekologická společenstva se zaměřením na Moravu: květena moravských stepí, Pavlovských vrchů, jihomoravských niv a jihomoravské lesostepi
    - exotické země – např. Japonsko, Čína

Knihovny

- Moravská zemská knihovna
  - největší a nejucelenější soubor literatury najdete v Moravské zemské knihovně na Kounicově ulici

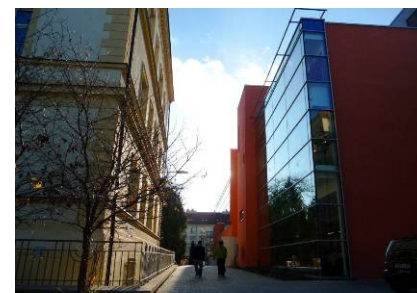
- Knihovna univerzitního kampusu

- transformace Ústřední knihovny LF MU, Knihovny FSpS a integrací části Ústřední knihovny PŘF MU

- Ústřední knihovna PŘF

- obory matematika, fyzika, chemie, biologie a vědy o Zemi
- <http://knihovna.sci.muni.cz/>

Ústavní knihovna

- Ústavní knihovna
  - reprezentativní výběr českých přírodovědných periodik 20. století
  - řada významných periodik zahraničních

<http://botzool.sci.muni.cz/library.php?q=kontakt>

Adresa knihovny:

Kamenice 5, pavilon A32
625 00 Brno

Doc. RNDr. **Petr Bureš**,
Ph.D. - vedoucí knihovny

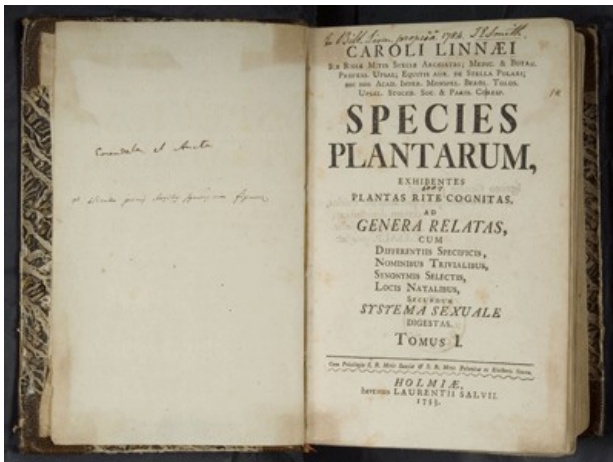
Mgr. Lucie Jarošová, DiS.
knihovnice, distributor
publikací katedry botaniky
jarosova@sci.muni.cz

Bc. **Petra Šolcová**
solcova@sci.muni.cz

Ústavní knihovna

- (téměř) kompletní soubor diplomových a disertačních prací zdejších absolventů (od 20tých let)
- reprezentativní výběr flór, faun, atlasů a determinačních příruček k evropským zemím
  - orientačně k i zámoří
- aktuální knižní literatura
  - zejména k studovaným problémům
- vzácné historické tisky

Mathioliho herbář, 1562

Linné Species plantarum, 1753

- sborníky přírodovědných klubů a muzeí
- meziknihovní výpůjční služba

Studium

bakalářské studium:

Program B1531 Ekologická a evoluční biologie

garant: Prof. Mgr. Stanislav Pekár, Ph.D.

obor *Ekologická a evoluční biologie* – směr Botanika nebo Zoologie

obor *Biologie se zaměřením na vzdělávání*

magisterské studium:

Program N1531 Ekologická a evoluční biologie

garant: Prof. Mgr. Stanislav Pekár, Ph.D.

obor *Botanika* – směr Biosystematika rostlin, Ekologie rostlin a Fykologie a mykologie

obor *Zoologie* – zaměření Hydrobiologie, Parazitologie, Vertebratologie a Zoologie bezobratlých včetně Entomologie

obor *Učitelství biologie pro střední školy*

Co obnáší ekologická a evoluční biologie?

- „zelená“ (tedy terénní) biologie
laboratorní (domácí) zpracování je nezbytností
- práce s terénními daty
  - často vlastní sběr
  - znalost metod sběru

Exkurze

- **povinné základní**
  - Mohelno, Znojensko, Bílé Karpaty, Bransouze (Vysočina)
- **nepovinné**
  - tuzemské

pozorování sýslů na
Medláneckém letišti

- zahraniční – středoevropské hory (Alpy, Karpaty) a oblast Středozeří (Turecko, Chorvatsko, Francie) – botanické, Brač – zoologické

Ukončení předmětu

- docházka, maximálně jedna neomluvená absence
- zpracování **eseje** 1, max. 2 str. A4:
  - zamyšlení nad biologií – především o jaký směr máte zájem, případně stručně motivy pro výběr oboru
  - co vás zaujalo na jednotlivých přednáškách nebo naopak bylo nuda nebo příliš složité nebo zbytečné
  - anonymně (v tom smyslu, že kritiku nezveřejníme, od koho je), ale pro udělení zápočtu jméno musíme znát
  - zpětná vazba: pokud se ale nějaký názor bude opakovat, tak to vyučujícímu řekneme

Prostor pro vaše dotazy

---

z terénních exkurzí ...